

**PROFESORUL UNIVERSITAR DR. GHEORGHE POSTICĂ,
MEMBRU DE ONOARE AL INSTITUTULUI DE
ARHEOLOGIE
DIN IAȘI AL ACADEMIEI ROMÂNE**

Hotărârea conducerii Institutului de Arheologie din Iași al Academiei Române de a acorda domnului profesor universitar dr. Gheorghe Postică titlul de membru de onoare al institutului menționat răsplătește astfel eforturile și realizările obținute de-a lungul anilor de colegul nostru de la Chișinău, în domeniul cercetării epocii Marilor Migrații și ale Evului Mediu. Domnul Gheorghe Postică se alătură astăzi altor prestigioși cercetători arheologi din țară și de peste hotare cărora li s-a atribuit această distincție, specialiști care au colaborat fructuos cu cercetătorii Institutului de Arheologie din Iași, aducând împreună valoroase contribuții la mai buna cunoaștere a realităților din diferite perioade ale istoriei vechi din regiunile carpato-dunăreano-pontice.

Acordarea acestei distincții domnului Gheorghe Postică credem că are, pe lângă o bine venită recunoaștere a meritelor unui neobosit și competent investigator al trecutului îndepărtat și o semnificație cu totul aparte, dacă ne referim la faptul că specialistul omagiat astăzi a valorificat exemplar rezultatele cercetărilor sale întreprinse în regiunea dintre Prut și Nistru, cu precădere acelea vizând importanta problemă a etnogenezei românești, evidențiind cu pregnanță, nu numai unitatea spațiului geografic în care a avut loc formarea limbii și poporului român, ci și identitatea proceselor etno-lingvistice și culturale care s-au derulat pe întreg cuprinsul teritoriului de la nordul Dunării de Jos în Evul Mediu Timpuriu și Dezvoltat.

*

Domnul profesor universitar dr. Gheorghe Postică s-a născut la 22 ianuarie 1954 în localitatea Meereni, raionul Anenii Noi, din Republica Moldova într-o veche și statornică familie de gospodari români, care i-au însuflețit dragostea de tradițiile gliei natale și de istoria națională și profundul respect pentru valorile neamului românesc.

După clasele liceale din localitatea natală, din anul 1971 urmează cursurile Facultății de istorie a Universității de Stat din Chișinău, pe care le absolvă în 1976 cu o excelentă teză de licență, apreciată cu distincția *Magna cum Laude*. După terminarea facultății este încadrat cercetător științific la Institutul de istorie veche și arheologie al Academiei de științe a republicii Moldova (1976–1978), apoi între anii 1978–1985 activează ca lector, conferențiar și profesor la Facultatea de istorie și etno-pedagogie de la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, unde ocupă pe rând funcțiile de șef de catedră și prodecan. Între anii 1995–2004 funcționează ca profesor la Universitatea Liberă Internațională din Moldova fiind numit și vice-rector pentru studii și pentru știință. De asemenea, între anii 1978–1985 a lucrat ca lector-asistent, apoi, din anul 2007, ca profesor la Universitatea de Stat din Chișinău, iar o anumită perioadă, între 1998–2003, ca cercetător științific principal la Institutul Român de Tracologie din București.

Din noiembrie 2009 este numit viceministru în Ministerul Culturii din Republica Moldova.

În cadrul pregătirii sale profesionale, domnul Gheorghe Postică a efectuat specializări în domeniul istoriei vechi și arheologiei la Universitatea de Stat din Moscova (1984), la Institutul de Arheologie al Academiei de Științe din același oraș (1986–1987), la Universitatea din Cairo-Egipt (2005) și din Avignon-Franța (2005).

În 1983 și-a susținut teza de doctorat la Universitatea „Mihail Lomonosov” din Moscova, iar în anul 2007 teza de doctor habilitat la Universitatea de Stat din Chișinău.

Bogata sa activitate desfășurată cu pasiune și responsabilitate profesională, timp de aproape trei decenii și jumătate, a fost structurată, în principal, în două direcții, una în domeniul pedagogic, în calitatea sa de cadru

didactic universitar, alta ca cercetător arheolog al epocii Marilor Migrații și al Evului Mediu. În ansamblu acestei ample activități, profesorul Gheorghe Postică a avut în vedere permanent prezentarea cât mai corectă a realităților istorice din regiunea pruto-nistreană, relevând cu noi și importante argumente arheologice aspecte puțin sau deloc cunoscute ale evoluției societății locale din perioadele istorice pe care le-a studiat.

Prin cercetările arheologice întreprinse în numeroase obiective, unele având o deosebită însemnătate și semnificație, precum cele de la Hansca, Mășcăuți, Vărzărești, Giurgiulești, Mereni, Mănăstirea Căpriană sau Orheiul Vechi, Gheorghe Postică a reușit să scoată la iveală un număr considerabil de vestigii, pe baza cărora au putut fi aduse dovezi incontestabile despre continuitatea populației locale, prezența și evoluția elementelor etnolingvistice romanice, stadiul social-economic, cultural și de viață spirituală din perioada evului mediu timpuriu și dezvoltat, contribuind astfel la elucidarea unor interesante aspecte din evoluția procesului de etnogeneză românească în această parte a spațiului carpato-dunărean.

Contribuțiile profesorului Gheorghe Postică referitoare la cunoașterea realităților istorice din perioada Evului Mediu timpuriu și dezvoltat sunt cu atât mai semnificative cu cât ele largesc nu numai sfera de înțelegere exactă a transformărilor multiple petrecute în sânul societății pruto-nistrene, între care și procesul de etnogeneză românească, ci și faptul că ele trebuie raportate, ca o corecție bine-venită, situației create în trecut sub impulsul unor ingerințe politice, când erau acreditate teze neconforme cu realitatea istorică, precum inexistența elementelor romanice între Prut și Nistru, slavizarea totală a teritoriilor est-carpatice sau apartenența teritorial politică a spațiului menționat la structurile cnezatelor învecinate. Prin cercetările profesorului Gheorghe Postică și a unora din colegii săi, care au militat permanent și hotărât pentru evidențierea adevărului, istoria veche a spațiului pruto-nistrean și a Evului Mediu s-a putut astfel integra firesc în ansamblul evoluției societății locale din regiunile de la nordul Dunării de Jos.

O însemnată parte a rezultatelor obținute prin intermediul investigațiilor întreprinse de profesorul Gheorghe Postică au fost valorificate exemplar în lucrări științifice de referință, precum monografiile *Românii din Codrii Moldovei în evul mediu timpuriu*, Chișinău, 1994, *Civilizația veche românească din Moldova*, Chișinău, 1995, *Căpriană. Repere istorico-arheologice*, Chișinău, 1996 (în colaborare cu N. Constantinescu), *Orheiul Vechi. Cercetări arheologice 1996–2001*, Iași, 2006 și *Civilizația medievală timpurie din spațiul pruto-nistrean (secolele V–XIII)*, București 2007, ultima încununată cu premiul *A. D. Xenopol* al Academiei Române pentru anul respectiv și cu premiul *Academica*, pentru carte universitară la Salonul internațional de carte românească, Iași 2008.

Pe lângă monografiile și sintezele menționate Gh. Postică a elaborat alte numeroase lucrări științifice abordând teme de istorie veche sau de arheologie, manuale școlare, ghiduri pentru situri istorice, note și recenzii. De asemenea, s-a implicat direct în elaborarea unor proiecte vizând rezervațiile arheologice, conservarea unor monumente istorice, a organizat expoziții de profil, inițiind concomitent cercetarea arheologică sistematică a unor importante obiective.

O susținută și responsabilă activitate a depus profesorul Gheorghe Postică și în calitatea sa de cadru didactic universitar, având ca finalitate selectarea unor tineri arheologi, bine îndrumați și sprijiniți în munca lor de teren, la lucrările de licență sau de doctorat, care i-au confirmat prin rezultatele pe care aceștia le-au obținut încrederea cu care au fost investiți de către mentorul lor.

Profesionalismul, entuziasmul și responsabilitatea cu care omagiatul de astăzi a cercetat importante și inedite aspecte ale evului mediu timpuriu și dezvoltat și s-a implicat în activitățile obștești i-au fost răsplătite și prin acordarea unor valoroase distincții de stat, *Medalia pentru Meritul Civic*, *Medalia Mihail Eminescu*, *Diploma de Onoare a Ministerului Culturii și Diploma de Onoare a Ministerului Educației*, precum și prin cooptarea sa ca membru al unor prestigioase foruri academice și culturale naționale.

Caracterul său integru, pasiunea pentru studiul istoriei, onestitatea demersului său și dragostea față de tradițiile neamului, activitatea științifică, didactică și obștească, grija cu care și-a întemeiat și consolidat o armonioasă și exemplară familie (cu membrii animați de pasiunea pentru studiul istoriei și valorile Patriei), ni-l înfățișează pe profesorul Gheorghe Postică, nu numai ca pe un valoros cercetător, ci și ca pe un om apreciat și admirat deopotrivă de prieteni, colegi și de studenți.

În aceste momente deosebite pentru Institutul de Arheologie din Iași și desigur pentru cel care astăzi este distins cu titlu de *membru de onoare* al acestui for academic, domnul profesor universitar dr. Gheorghe Postică, îi adresez în numele colegilor ieșeni și al meu personal, călduroase urări de mulți ani și sănătate împreună cu întreaga familie, aceeași putere de muncă și entuziasm pentru a aduce noi și valoroase contribuții la mai buna cunoaștere a realităților din istoria trecută și atât de zbuciumată a neamului.

UN PAS SPRE NORMALITATE: PROF. DR. GH. POSTICĂ, MEMBRU DE ONOARE AL INSTITUTULUI DE ARHEOLOGIE AL ACADEMIEI ROMÂNE – FILIALA IAȘI

Am deosebita onoare ca, de aproape 20 de ani să fiu acceptat ca membru al Institutului de Arheologie din cadrul Academiei Române – Filiala Iași. Sentimentele și capacitatea științifică – atât cât am putut-o dobândi – sunt depășite de hotărârea care, sper, se va lua în cadrul solemn dat. Nu anticipez, dar cred cu toată convingerea că dl. prof. univ. dr. Gheorghe Postică va fi – alături de un alt distins „căutător” într-ale istoriei – primit în galeria „elitei” Institutului de Arheologie din Iași.

De altfel, dl. dr. Gh. Postică a fost „cooptat” în colectivul nostru din ani.... cu mult înainte; ceea ce se întâmplă acum este doar o „oficializare”.

Format la școala arheologică din cadrul Universității de Stat din R. Moldova, venind dintr-o familie românească din Merenii „de sub Chișinău”, cu o biografie nu tocmai după gustul „neacealnicilor” de atunci, Gh. Postică s-a afirmat prin tenacitate. Rezultatul străduințelor sale s-a văzut la absolvire, la susținerea lucrării de licență. În ciuda tuturor diferendelor ideologice, rațiunea și-a făcut cale pentru destinul său; au existat, la momentul potrivit, oameni care au intuit potențialul intelectual ce exista în acest OM și l-au direcționat ca atare.

Carierea științifică a dobândit-o treaptă cu treaptă, prin muncă asiduă și coloană vertebrală neîndoită. Ultima parte a frazei anterioare are o semnificație aparte. Devenit „dascăl”, dr. Gh. Postică a insuflat aceeași atitudine „erectă” învățăceilor săi (concepție întâlnită din ce în ce mai rar nu numai în spațiul nostru ci și în lumea academică mondială ce este evaluată ca fiind „de primă mână”).

Norocul / proniile se pare că se abate / abat către caracterul integru; nu se pot altfel explica descoperirile făcute de către dl. dr. Gh. Postică, pe parcursul anilor, în diferite situri dintre care se detașează cele de la Orheiul Vechi. Șantierul evocat aici, binecunoscut specialiștilor ca o „pepinieră” de arheologi de la răsărit de Prut, a căpătat o nouă valență sub conducerea lui Gh. Postică. Respectând înaintașii, foarte mulți meritorii din punct de vedere al obiectivității științifice, cel evocat aici a știut să aducă un suflu nou transmis și colegilor aflați în perioada de formare.

Generozitatea științifică – un principiu uitat de către mulți din comunitatea academică de la noi și nu numai – l-a îndemnat pe distinsul profesor la colaborări cărora unora și astăzi li se par „bizare”. Exemplul grăitor pentru cele afirmate anterior este șantierul arheologic de la mănăstirea Căpriană și deși încheierile distinsului profesor Gh. Postică nu coincid cu cele ale semnatului gândurilor de față, șantierul arheologic de la Căpriană – cel puțin prin maniera în care a fost „orchestrat” – rămâne un model de urmat pentru mulți dintre cei ce sunt „responsabili științifici de șantier”. Nu a fost aleatoriu faptul că monografia ce a rezultat a fost primită în comunitatea specialiștilor drept ca o realizare deosebită.

Trecând în alt registru, deși există – mai puțin căutători într-ale cărților – susținători ai „globalismului / globalizării”, uitând de factorul identitar, trebuie precizat și că Gh. Postică a fost și este unul dintre purtătorii vajnici de făclie a luminii neamului din care se trage. A. D. Xenopol a atras atenția – prima dată în istoriografia românească – și în mod explicit asupra „Neconștientului în istorie”. Gh. Postică, în ciuda tuturor „răutăților”, a încercat să ridice vâlul numit „neconștient” și să arate și altora ce a descoperit. Nu au contat pentru el nici reacțiile politice de moment și nici oportunitățile. A rămas același „elev de la Merenii, de sub Chișinău” care a plecat în lume cu învățătura părinților „să nu uiți de unde ai plecat!”. Nu a fost deci întâmplătoare nici poziția pe care o ocupă astăzi în guvernul R. Moldova. Mulți s-ar exprima că este efemeră această funcție (viceministru al Culturii); cunoscând „habotnicia” dl. dr. Gh. Postică, semnatul acestor rânduri s-ar încumeta să contrazică această opinie. A fost, este și va rămâne un OM și un profesionist.

Expunerea celor de mai sus se dorește a fi un modest argument pentru susținerea, cu toată inima, a actului de conferire a calității de „Membru de onoare” al Institutului de Arheologie din cadrul Academiei Române – Filiala Iași, domnului prof. univ. dr. Gh. Postică. Se poate spune că este o minimă răsplată pentru o personalitate care, pe tărâmul guvernat de „Clio”, se pare că are – printre altele – drept principiu și sintagma FIAT LUX! pe care îl și respectă cu stoicism.

CUVÂNT DE RĂSPUNS

Onorată asistență, dragi colegi!

Sunt profund mișcat de gestul deosebit venit din partea Institutului de Arheologie al Academiei Române – Filiala Iași, prin care, astăzi, sunt acceptat în rândurile acestui redevabil colectiv științific, în calitate de membru de onoare.

Cu 20 de ani în urmă, la 2 mai 1990, veneam pentru prima dată la Iași și respectiv pășeam întâia oară pragul Institutului de Arheologie, făcând astfel cunoștință, pe viu, cu un impresionant colectiv de cercetători, care avea să fie în același timp și unul legendar, dat fiind că de decenii în șir, acesta a promovat, cu perseverență, o cercetare arheologică de performanță, recunoscută departe de hotarele României și care, pe bună dreptate, este apreciată drept una dintre remarcabilele școli arheologice europene.

Stabilită la modul direct, relația dintre arheologii basarabeni și cei ieșeni, care de la început s-a dovedit a fi și una sentimentală, a fost în ultimele două decenii, una prioritară, care se resimte pe diverse planuri până în prezent: organizarea în comun a cercetărilor de teren, elaborarea de studii arheologice comune, colaborări arheologice instituționale, cooperarea în vederea editării de reviste arheologice și monografii, formarea cadrelor de cercetători în domeniul arheologiei, activități în comisii de doctorate etc.

În cadrul Institutului de Arheologie–Iași am descoperit un mediu mai mult decât favorabil și prietenesc. Aici am găsit o înțelegere perfectă a problemelor și greutăților acumulate de decenii, precum și soluțiile de depășire a acestora. În anii care au urmat, Institutul de Arheologie–Iași avea să devină mesagerul european al arheologiei moldovenești. Grație cercetătorilor ieșeni, s-a deschis larg coridorul european pentru arheologia Republicii Moldova, care în acest context a obținut o șansă reală de a intra, la modul practic, în marea familie a arheologiei occidentale, faptul fiind fructificat fundamental cu rezultate dintre cele mai benefice. În acest context, rolul decisiv a revenit prof. dr. Ion Ioniță, prof. dr. Victor Spinei și dr. Vasile Chirica, care ani în șir au sprijinit, pe toate căile, multiple proiecte de promovare a arheologiei basarabene în Occident (I. Borzic, I. Corman, Al. Popa, E. Sava, I. Tentiuc, A. Zanoci etc.).

Dintre cele mai semnificative rezultate ale colaborării din ultimele două decenii, menționăm: participarea cercetătorilor ieșeni la săpăturile arheologice de la Hansca (Dan. Gh. Teodor, S. Teodor, I. Ioniță, I. Mîtreă), Butuceni (S. Teodor), Cosăuți (V. Chirica), oferirea de consultații speciale pentru săpăturile arheologice de la Mănăstirea Căpriană și Orheiul Vechi (V. Spinei, I. Caproșu), publicarea de către Institutul de Arheologie–Iași a unui șir de monografii semnate de arheologi din Chișinău (T. Arnăut, L. Bacumenco, I. Borzic, N. Chetru, V. Dergaciov, O. Levițchi, Gh. Postică, I. Tentiuc etc.), participarea anuală a cercetătorilor la diverse simpozioane de specialitate organizate la Iași și Chișinău, formarea de către cercetătorii ieșeni (Dan. Gh. Teodor, I. Ioniță, V. Spinei, I. Caproșu) a cadrelor științifice pentru R. Moldova (I. Tentiuc, A. Gorodenco, I. Corman, V. Vornic, S. Tabuncic, I. Cereteu, S. Musteață, L. Bacumenco etc.), participarea în comisii de doctorat la Chișinău (Dan Gh. Teodor, V. Spinei, I. Ioniță, I. Caproșu) și la Iași (Gh. Postică, I. Niculiță).

În contextul celor menționate, conferirea titlului de membri de onoare a Institutului de Arheologie–Iași unor cercetători din Chișinău, printre care, împreună cu dl prof. I. Niculiță și dl prof. E. Sava, se află și subsemnatul, reprezintă în fapt, o apreciere a rezultatelor colaborării științifice dintre arheologii din România și Republica Moldova din ultimele două decenii.

Folosindu-mă de ocazia oferită, aduc sincere mulțumiri colegilor de la Institutul de Arheologie al Academiei Române – Filiala Iași, și în mod direct d-lui director Victor Spinei, pentru alegerea făcută, care fiind una onorabilă ne obligă la amplificarea pe viitor a relațiilor de colaborare și la integrarea eforturilor științifice pentru obținerea de noi rezultate, spre beneficiul patrimoniului cultural și a memoriei istorice comune.

GHEORGHE POSTICĂ